

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

24 de Iudicio criminum, & differentiis inter ciuilia & criminalia iudicia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

crimine, in patria oppugnata, vel prodita, peculatus, sacramento-
rum desertione, *ad l. fin. §. si de abol.* Hæc abolitio commo-
dum illud reo adfert, vt communi iure ab eo, qui ita per eam desitit, ac-
cusari non possit, *l. qui desitit, ad Turpil. P. l. accusationem, C. qui
accus. non poss.* nisi impetrauerit a principe abolitionem abolitio-
nis intra triginta dies, a die prioris abolitionis computandos, *l. i.
C. de abolit.* Attamen reus ab accusatore per abolitionem hanc liber-
tatem, poterit ab alio accusari de eo crimine, si secundus ostendat
priorem accusatorem collusisse cum reo, & præuicasse, *l. si
quis homicidii crimen, de accus. C. ca. fin. de collus. deteg.* quia & iu-
dex ex officio tunc inquirere potest, *l. i. §. 2. eod. l. abolitio, C. de abo-
lit.* Repetere & quis potest abolitus hoc modo accusationes, si
suas vel suorum prolequatur iniurias, *l. si cui crimen, §. si idem crimi-
nibus, de accus. in P.* dum modo iam antea delatus ex temeritate sit,
non alias, *l. licet tamen, §. si eo. P.*

7 Item abolitio criminis priuata fit, moriente accusatore, vel
alia causa simili impediente quominus accusare possit, *l. aut pri-
uatum, 10. ad S. C. Turpil.* Et hæc petitur a reo, postquam quoque
intra triginta dies viles, alii licet repetere accusationem, *l. 3. §. fin.
de accus. in P. l. pen. de pub. iudi. in P.* Item si libelli inscriptionum
accusatoris legitime ordinari non fuerint, rei nomen aboletur, &
ex integro repetendi potestas fiet, *Paul. in l. 3. §. quod si libelli de ac-
cus. in P.* Ex parte rei contingit priuata abolitio tot fere modis,
quorū extinguitur pœna criminis: veluti pœna temporali, quæ de-
9 scendit ex sententia, *Pap. l. fratres, 33. de pœ. in P.* Quæ quoque & abo-
litio videtur differre a restitutione in integrum eorum, qui sen-
tentiam passi sunt, quæ restituit pœnam iudicatam & nondum
subitam, vel nõdum perfecte impletam, cum bonis & iuribus rei,
quibus per sententiam erat priuatus, *l. fin. de sen. pass. & resti. C.* Fit
autem liberatio hæc proposita accusationis, pœna implera: veluti
ex soluto debito: Et solutione actus tollitur obligatio, *§. i. quib. mo-
d. toll. obli.* Delinquendo autem quis se obligat ad pœnam lege, com-
mittendo in prohibitionem, *l. obligamur aut re. de obi.* Et proinde
10 est. Liberatur quoque ab accusatione quæ pœnam poposcit, liber reus
qui moritur in reatu: & ita pœna, quæ ad castigationem inferitur, *l.
si pœna, de pœ. in P.* euanciscit, non existente qui eam patiatur, *l.
aut priuatum, 10. §. l. in senatusconsultum, §. si propter mortem, ad S.
C. Turpil. in P.* & lege dicitur facta abolitio. Non secus, ac lege in-
anis est actio, quam inopia debitoris excludit, *l. nam in nullam, de
dol. P.* Et antea sæpe diximus crimen morte, *l. 3. §. fin. de accus. P. l.
defuncto. de public. iud. l. i. §. 2. si reus vel accus. mori fuer.* paucis ex-
ceptis, extinguitur, quæ enumerat *gl. in d. l. si reus, Ec.* De hinc & præ-
scriptione aut tempore summouetur reo accusator; qui nec ca-
lumniam notatur, si præscriptione excludatur, *l. quæ reatur, 11. ad S.
C. Turpil. vt si quinquennium a die adulteri commissi lapsum sit,
l. mariti lenocinium, §. hoc quinquennium, §. §. quinquennium, ad l.
Iul. de adulter. in P. l. adulter, C. eo. si maritus intra sexaginta dies nõ
egerit, non possit postea iure mariti accusare, l. si maritus, in 2. §. si
negauerit, eo. in P.* Et generaliter abolentur præscriptione accu-
sationum institutiones per lapsam viginti annorum, *l. quæ reatur, ad l.
Corn. de fals. c. cum venerabilis, §. intelleximus, de except. vt & decla-
rauitur initio, dum ageremus de tempore delictis considerando,
sup. lib. 30. cap. 7.* Per abolitionem etiam specialem seu priuatam
crimini indulgam, abolita censetur accusatio, quæ eam naturam
sibi arrogat, dum fit gratia delicti, vel per indulgentiam, vel resti-
tutione a principe facta. De gratia delicti tractamus in crimine
11 homicidii. Indulgentia a principe concessa perimit pœnam, non
infamiam, *l. fin. C. de gener. abolit. l. cum indulgentia, 10. l. generalis, 7.
de senen. pass. lib. 9. C. inu. §. 1. ad tempus, C. de iis qui no. in su. quia fa-
mam non restituit, nec bona, nisi specialiter dictum sit, l. 2. de sen-
ren. pass. C.* neque actiones quæ ante competebar, *l. si ademptis, C.
eodem.* non obligationes quibus vinciebatur, *l. tutor filiorum,
eod.* non patriam potestatem, *l. indulgentia, de general. abolit. C.*
Quæ omnia tamen restituit restitatio in integrum, quia reddit
sententiam passio pristinum statum, quem ante sententiam con-
demnationis habebat, *l. i. eod.*

12 Abolitio præterea generalis, quæ remittit crimina vel abro-
gat accusationem eorundem ad tempus, vel in perpetuum. Oblitio
seu obliteratio delictorum sæpe data multis peccantibus, vt
ad meliorem frugem redirent, & tranquillitas in sibi metuētibus
& ita rebellantibus pararetur. Hæc abolitio amnestia seu oblitio
iniuriarū dicta est: cuius lex lata olim Athenis pulsus triginta tyrā-
nis, vt seditionibus diffusi homines in amicitiam redirent, vt scri-
bunt Iustinus, in 5. Plutarchus, in Polit. Eandem post mortem

Iulii Cæsaris suasis Cicero pro seclatoribus Bruti & Cassii, pro dis-
cordiarum obliuione, teste Appiano Alexandrino, lib. 2. belli Ci-
uil. & Velleio Pater. lib. post. bistor. Rom. Et Flautius Vopiscus tra-
dit, in Aurelia. sub Aureliano amnestiam publicorum delictorū
decretam fuisse exemplo Atheniensium. Sic & Herodianus,
in 3. refert, impunitatem datam a Seuero Cæsar. militibus, quid
barbaros transfugerant. Eamque amnestiam in Gallia vidimus
sæpe nostris temporibus infelicibus ob crebras rebelliones &
religionis prætextu seditiones, sæpius forsitan quam expedire vi-
deatur quibusdam repetitam: neque tamen ideo meliores, sed
audaciores indulgentia euasisse. Fuerunt & alie causæ abolitio-
nis generalis vel publicæ, vt ob diem insignem, ob publicam gra-
tulationem, vel ob rem prospere gestam, *l. abolitio, §. ad sena. Tur-
pilia, ob læticiam aliquam, honorem domus diuine, vel alia ex
causa, Vipsian. in l. si interueniente, 12. ad senatus. Turpilia.* Post
abolitionem hanc publicam, quæ suspendit potius accusatio-
nem, quam genus certum remittit delicti, repeti potest accusatio,
vt finitis feriis, ob quas indulgetur ab accusatore primo vel alio,
intra triginta dies a finita abolitione, *l. aut priuatum, §. fin. & l. si in-
terueniente, eod. P. l. i. C. de gener. abolit.* Quod in priuata abolitio-
ne diuersum est, *l. mulier, §. fin. ad senatus. Turpil. P.* nisi expresse per-
mittatur repetitio a principe, *l. i. de abolit. C.* Refertur autem abo-
litio generalis hæc ad accusationes iam institutas, non autem ad
eas, quæ post abolitionem fiunt, *l. 2. de gener. abolit. C.* Ideo Cati-
liana de vi damnato, & hoste cum Manlio iudicato, ceteræ multi-
tudini, quæ cum secuta erat, parcens senatus diem statuit, ante-
quam sine fraude liceret ab armis discedere, citra condemnatos
rerum capitalium, *Dion Cass. lib. 37.*

Neque præterea abolitio remittit lucrum, quod delinquens
ex delicto commissio & abolito consecutus est, si id ex pecunia pu-
blica constatum sit: veluti quando rata facta sunt, quæ a Sylla di-
ctatore & eius iussu facta fuerunt crudeliter erga necem profici-
ptorum. Tamen horrendis criminibus non retractatis a Catone
Vticensi, *Plutar. in Caro. Viten.* quæstore in ius vocati rei sunt, &
pecunia publica repetita, quæ apud eos esset, prodicione & par-
ticipio acquisita.

De Iudicio Criminum, & Differentiis inter ci-
uilia & criminalia iudicia.

Cap. 24.

- 1 Iudiciorum ciuiliū & criminalium differentia, & seq.
- 2 Crimina cur esse impunita non debeant. eod.
- 3 Iudicia criminalia prius fuerunt quam ciuilia.
- 4 Procuratores in causis criminalibus ad agendum, vel defendendum non admittuntur: in ciuilibus contra. Et 4. & 13.
- 5 Rei criminum ex proprio ore respondere, & examinari debent super crimina.
- 6 Anacrisis quomodo fiebat, & facienda sit.
- 7 Reus pari favore, ac accusator audiendus a iudice in defensio-
nibus, & quomodo audiebantur. 6. 7. & 8.
- 8 Aduocati & oratores ubi probati.
- 9 Inuidius damnari non debet.
- 10 Absentium reorum quæ sint pœna.
- 11 Annotationes bonorum absentium reorum quomodo, & quan-
do fiant.
- 12 Accusans alterius instigatione puniendus.
- 13 Procuratores qui dicuntur.
- 14 Procurator in reus suam quomodo dicatur.
- 15 Appellare quare liceat vnicuique, pro reo condemnato.
- 16 Appellationis introducenda ratio.
- 17 Causæ conuictas si sit vt vnus ex reis persequi alius possit.
- 18 Tutor mortem defuncti patris pupillis tenetur accusare.
- 19 Domini agere possunt pro seruis, & illos defendere, quare,
- 20 Procurator in criminibus priuatis, non publicis accedit: & quare
ita varie.
Nobiles quomodo, & quare a iudiciis criminum reiecti, 10.
dem.
Iphicratis factum ad obtinendam criminis absolutionem, 10.
dem.
Iniuriarum actio quomodo prosequenda. eod.
- 21 Patronus per procuratorem quare possit ingratus in accusare lib-
berium.
- 22 Populica actio quare ageudo, & non defendendo admittit procur-
ratorem.

ueniens eod. tit. ca. reos, 23. q. 5. ca. cum dicitur, de donat. pro excusanda dilacione veniendi, vt si infirmitate detineatur, qua impeditur reus iudicio interesse, mittit nuntium vt se excuset, c. querelam, de procurat. prefinito ab eo de veritate dicenda prius sacramento. Vocant curia Excoine. Melius tamen Excoime, ac verbo Excoine, id est, iureiurando excusare iudici, dum is qui adesse debet, non est, iusta causa reddita, quae multiplex esse potest, l. 2. §. 1. Et seq. Ad §. si quis caus. iud. sist. cau. fac. non obtem. in P. §. Sic t. nuntius hic aliquomodo erit procurator, l. 1. de procur. in P. vel voluntatis alienae minister. Potest & quis crimen detegere per epistolam, c. Epiphanius, 5. q. 6. verum illa non fungitur accusatoris, sed delatoris officio.

De aliis differentiis Civilium, & Criminalium caussarum. Cap. 25.

- 1 Carceribus quando quis pro civilibus & criminalibus negotiis mancipetur.
- 2 Criminalia iudicia biennio, & civilia triennio finem habere debent.
- 3 Penales exactiones quando, & quae transeant in heredes.
- 4 Contumax alio modo in civilibus, quam in criminalibus puniatur.
- 5 Dilaciones qua civilibus, & qua criminalibus negotiis dantur.
- 6 Fideiussores quando criminibus, & quibus, & quomodo accedat. Fideiusso sui ipsius eod.

Quarta differentia criminalium, & civilium iudiciorum: quod pro civilibus negotiis iure communi vix quis in carcerem detur datur, l. nemo carcerem, de exco. trib. lib. 10. C. anth. sed hodie, de offic. diuers. iudi. C. §. necessarium, vt nulli iudic. Et in anth. coll. 9. nisi se submiserit carcerationi, vel condemnatus contumax sit, Deo fauente, dicemus in cessione bonorum, & pauca de carceribus diximus supra, lib. 3. ca. 33. in poena carceris. Pro criminalibus autem ordinariis iuris fit carcer reos concludi, potissimum in grauioribus sceleribus, l. 1. §. diuus, de custo. reor. in P. Interdum & accusatorem cum reo, l. 2. C. de exhib. reis, imo & mulieres ipsas, aub. hodie, de custo. reor. C. separatis tamen carceribus a virorum carcere, l. quoniam, C. eod. tit. Quinto tamen dicitur, quod criminalia citius, quam civilia finem accipere debeant: criminalia biennio, tot. tit. Et l. si. vt im. cert. tem. crim. que termin. C. l. 1. Et fin. C. de custo. reor. civilia triennio, l. propterandum, d. l. propterandum, §. fin. autem reus absierit, C. de iud. Et post delationem reus delatus potest anno elapso honores petere ante sententiam: nisi per eum steterit, quominus lis expedita fuerit, l. reus delatus, de mun. Et h. 3. nor. P. §. Sexta differentia, vt ex poenalibus actionibus defunctorum heredes non teneantur, nec pro crimine: quia poena suos sequitur auctores, estque personalis, l. si poena, l. sancimus, de poen. in P. l. crimen paternum, C. eo. tit. Nisi si quid peruenit ad eos ex crimine, l. de primat. del. in P. l. 1. ex del. def. in quan. bo. ed. teneant. l. ex iudiciorum, de accusa. in P. §. non autem, de perpet. Et temp. actio. pauca quoque exceptis, in quibus poenalis actio in heredem transit, qua notat. a. glo. in §. non autem, de perpet. Et temp. actio. In civilibus autem actiones ab heredibus & contra heredes ex facto defunctorum dantur, vt constat ex toto ritu. Vt actio ab hered. & contra hered. incip. C. §. Septima, iudicium propositum in causis pecuniariis existimationem non laedit absentis, sed bona possidentur laicantis, V. ip. in l. 2. Et Pau. lin. possessionem, 6. §. V. in l. Fulcinius, 7. in princ. Et §. 1. quib. ex cau. in posse. eat. lib. 42. P. iuu. 3. At in criminalibus, contumax infamia notatur, l. fin. de requi. reis, C. l. 1. Et vt intra cert. temp. Et c. §. Octava, iudicium in pecuniariis causis iure ordinario non datur, nisi semel in singulis causis dilatio: in capitalibus autem reo tres, accusatori duae dari possunt, verum causa cognita, l. si. de feris in P. Solent tamen in civilibus ad conuincendam malitiam fugientium cum causae etiam cognitione dari tres dilaciones, aub. in vobis, C. de iudi. au. qui semel, C. quomo. Et quan. 6. iud. §. Nona, iudicium pro civilibus negotiis causae accedere potest fideiussores, non pro crimine, cui poena capitalis imponitur, l. si reo, §. fin. de fideiusso. quia personales poenae sunt, vt ante explicauimus. Si tamen crimine leue sit, cuius poena in pecuniariam permutari possit, accipi possunt fideiussores. l. 1. Et l. diuus, de custo. reor. in P. Nam & reus aliquando sub fideiussione sui ipsius carcere soluitur, d. l. 1. l. cum clericus, 25. §. 1. de epis. & cler. C. Neq; ambigit quiquam interdum corporales poenas in pecuniarias, & contra, posse com-

mutari, l. 1. §. fin. cum sim. ibi nota, de poe. in P. Accipitur & vadimonium proaltero, dum cautiones iudicio sustendi causa sunt, l. si quis seruum, 7. Et l. si quis cautio iud. sist. cau. fa. lib. 2. P. tit. ii. quibus fideiussores obstringuntur ad id quod intererit accusatoris, non fuisse in iudicio reum, l. 2. §. fin. qui saris. d. cog. lib. 2. P. tit. 6. non ad poenam, ad quam etiam subeundam minime se obligant. Contra quam ferunt tamen contigisse inter illos Pythagoricos amicissimos Damonem & Pythiam sub Dionysio tyranno, Vale. Max. lib. 4. c. 7.

De alia differentia civilium, & criminalium negotiorum ex ordine iudiciali. Cap. 26.

- 1 Ordo iudicialis quis non seruetur in criminalibus causis.
- 2 Accusationes criminum quare cito expediri debent.
- 3 Ordo iudicandi crimina qualis olim, & postea fuerit.

Decima differentia erit. Ordinem iudiciale civilium caussarum, de quo in l. 4. §. fin. de ienten. Et inter l. om. iud. in ca. qua fronte, de appella. de quo in iudicis, Deo fauente dicitur, non seruari in examinandis criminibus: in quibus extra ordinem ideo dicitur iudex cognoscere, l. ordo, de publ. iud. l. licitatio §. quod illicite, de publ. c. ad petitionem, de accusa. l. 1. §. si. Et l. hodie, l. 13. de poen. in P. l. in Senatusconsultum, §. 1. ad S. C. Turp. Non autem putandum est, inordinare, vel nullo seruato certo ordine, crimina tractari in iudicio: nam ordo quidem aliquis est seruandus, certusue est, c. dilectus filius, de simo. c. qualiter Et quando, in 2. §. pen. Et fin. de accus. verum alius a causis civilibus. Sablataque civilium notionum hic solemnitate diutina comperendinatione criminum conuincantur vel eludantur poenae. §. Sole t. enim calere criminum inuidia recentis accusatione, & ad vindictam & animaduersionem iudicum animos propellere, qui comperendinata re forense artificioso refrigescunt: & prorogata die, iusta ira accusatorum relanguescit, & lacrymae iudicum exarescunt, qui prius & orborum & viduarum calamitatem ingemiscere videbantur, vt ait Budaeus, in annota. prio. in P. in l. fin. de senat. Sic Constantinus Caesar sancit, l. 1. C. de custo. reo. celeriter accusatorem accusare debere, atque statim vbi custo. diae mancipatus est reus, de eo quaestionem fieri: si noxius inuentus sit, puniatur: si innocens absoluaatur. Vt aut vltor poena ex sanctione Gratiani, Valer. & Theod. Caesarum, l. si. eo. inde eos subducatur, aut absoluedos diutina poena non maceret. §. Qualis fuerit ordo antiquus apud Romanos non referat, quia hunc contextit & explicauit iam Brissonius, lib. 2. Selectarum antiq. iuris, c. 1. Nec vnquam mihi placuit aliorum labores usurpare. Et latius etiam in iudiciorum tractatu de ordine Deo fauente tractabimus, vt in propria sede, simul cum aliis, quae communia aut specialia sunt iudicis criminalium & civilium caussarum, de probationibus, iudicis, & quaestionibus, & similibus agentes.

De Penarum impositione.

C A P. 27.

- 1 Poena affici nemo priuata auctoritate legitime potest.
- 2 Poenas magistratus omnes non possunt, nec qui possunt, quas voluerint infligere.
- 3 Poenam infligendam iudex, qui condemnauit, nec mutare nec moderari potest. Pileus quare aufertur damnatis vltimo supplicio, eod. Serui sunt poena damnatis vltimo supplicio, eod.

Cum poena soluitur pro delictis, fit satis constitutionibus, quae puniunt crimina. Et finis totius prosecutionis & iudicii criminum, in poenarum solutione ponitur. Proinde secundum iudicis sententiam, & ex eius praescripto inferri debent. Nec sine auctoritate publica priuatus punire potest, sed is prius iudicandus iudici debet offerre: alioquin vltimum supplicium non effugit, geminae suspicioni obnoxius, quod aut publicum reum ne facinorosos socios publicaret, seueritati legum & debita subtraxerit quaestioni: aut proprium fortassis inimicum sub huiusmodi vindi. & nomine consilio atrociori confecerit, l. si. de malef. Et mathe. lib. 9. C. 18. Er quamuis aliquis sit sceleribus implicitus, idcirco tamen iudiciorum vigor, iurisque publici tutela in medio constituta, ne quisque sibi valeat permittere vltionem, l. nullus, 13. de iude. C. ca. porro, iuncta gl. 2. de diuor. Neq; quia licet impune interdum cuique illatam iniuriam vindicare, casus notat. glo. in d. l. nullus, in verbo vltionem. Ideo non quam aut raro receptum, poenas publicas a priuato omnino imponi posse: cum non sit singulis concedendum, quod per magistratu expediri solet publice, ne occasio sit maioris